

да проправят пътя на новите идеи за постигане на свободата и повдигане на борческия дух на симпатизантите в родината. Характерна е появата на литографията с название "България" /"Мати България"/, представяща алегорично идеята за възстановяване на българската държава, издадена през 1865 г. от троянчанина Тончо Мутевски, живеещ ту в родината, ту в Румъния.⁶ Според едно консулско донесение екземпляри от тази емблематична литографирана картина с политическо съдържание през 1866 г. са пръснати "от агенти на Раковски" в Дунавския вилает.⁷ Интересно би било да знаем кои са нейните разпространители. В турски документи откриваме името на един от тях - заловения през 1866 г. Христо от Котел, обвинен в "разпространяване и продаване на картини и книга в България с противно (на правителството) съдържание", осъден на заточение в Диарбекир.⁸ Новите внушения стигали до умовете на българите и чрез песнопойки и стихосбирки като сборника "Отечество, свобода или смърт" /изд. 1863 г./, който популяризира призивните стихотворения на Добри Чинтулов и на други автори. Споменатите факти илюстрират тенденцията за усилване на революционната пропаганда. За да отговорим на въпроса за нагласите в страната, е нужно да опознаем по-добре кръга от увлечени в идеите на Раковски млади родолюбци, пръснати в различни селища. Не бива да омаловажаваме този естествен резерв, излъчващ и през следващото десетилетие революционни сподвижници, осъзнали ползата от организационно единение. Както ще се убедим, съдействието на много от тях е потърсено в навечерието на четническата акция през 1867 година.

Приемствеността с основаните по време на революционния подем от 1861 - 1862 г. структури се наблюдава през 1867 г. сравнително по-ясно в Свищов, Тулча и Сливен. Първият град е свързан с подпомагане на Филип Тотювата чета, затова активността на местното звено излиза извън нашата тема. Следва да се отбележи само, че година преди Филип Тотю да прекоси Дунава, агитацията и подготвителните работи тук движи свищовският клон на Тайния централен български комитет /ТЦБК/.⁹ По-различно е положението в Тулча и Сливен - там доминиращо влияние в подготовленията за подкрепа на четите имат отколешни съратници на Г. Раковски. Като ръководител към Раковски гравитират повечето бивши участници в Първата легия и изпитани лица в страната, следвали преди това указанията на Дружината в Цариград, и възглавяваното от него Привременно началство в Белград, някои разпространители на вестниците и съчиненията му.

Избухването на Критското въстание, усиливащото се напрежение между Сърбия и Турция и изострилите се отношения между Дунавските княжества и Високата порта по повод свалянето на княз Куза, са факторите, които силно импулсират привържениците на радикалните действия сред българите.¹⁰ Почувствал признаците на новия подем в националноосвободителните движения на Балканите, Раковски призовава в Букурещ едни от най-енергичните си сподвижници, сред които е и Васил Левски, прехвърлил се във Влахия в края на февруари 1866 г. През март от Сърбия пристига и Панайот Хитов.¹¹ За десетки други български младежи авторитетът на Г. Раковски е също притегателна сила и те се стичат в Букурещ, изявявайки